

SAŽETAK PRESUDE

BÉDAT PROTIV ŠVICARSKE OD 29. OŽUJKA 2016. GODINE ZAHTJEV BR. 56925/08

Kazna izrečena novinaru zbog povrede tajnosti istrage u kaznenom postupku bila je opravdana

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva je zaposlen kao novinar. U jednom švicarskom časopisu podnositelj je objavio članak o kaznenom postupku koji je pokrenut protiv M. B. Postupak je pokrenut zbog događaja koji je izazvao burnu reakciju švicarske javnosti. Članak je sadržavao prikaz M. B.-ovog života, pitanja koja su mu postavili policija i istražni sudac zajedno s njegovim izjavama te fotografije na kojima su se vidjeli podnesci koje je slao sucu. Članak je također sadržavao i sažetke izjava njegove supruge i doktora, pod podnaslovom „Prolupao je...“ M. B. nije podnio kaznenu prijavu protiv podnositelja, već je kazneni postupak pokrenulo državno odvjetništvo zbog objave dokumenata s oznakom tajnosti. Nadležni sud ga je osudio na uvjetnu zatvorsku kaznu u trajanju od jednog mjeseca. Viši sud je navedenu kaznu zamijenio novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 švicarskih franaka. Podnositelj je zatim uložio reviziju koju je Savezni sud odbacio presudom od 29. travnja 2008. godine.

PRIGOVORI

Podnositelj je u svom zahtjevu tvrdio da je došlo do povrede članka 10. Konvencije jer je presuda kojom je proglašen krivim povrijedila njegovo pravo na slobodu izražavanja. Dana 01. srpnja 2014. godine, Sud je donio presudu utvrđujući povredu čl. 10. Konvencije. Švicarska Vlada podnijela je zahtjev za podnošenjem predmeta Velikom Vijeću.

OCJENA SUDA

U presudi od 01. srpnja 2014. godine, Sud je utvrdio kako je osuđujuća presuda izrečena podnositelju uzrokovala miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja te da je to miješanje bilo zakonito i imalo opravdan cilj. Veliko vijeće složilo se s navedenim zaključkom.

U odnosu na nužnost miješanja, Veliko vijeće je zaključilo sljedeće. Podnositeljevo pravo da obavještava javnost kao novinar i pravo javnosti da prima obavijesti suprotstavili su se jednako važnom javnom i privatnom interesu zaštite tajnih podataka pribavljenih tijekom kaznenog postupka. Taj interes odnosi se na neovisnost sudstva, učinkovitost istrage u kaznenom postupku, zaštitu pretpostavke nevinosti okrivljenika i zaštitu njegovog privatnog života.

Podnositelj je kao profesionalni novinar morao biti svjestan tajnosti podataka koje je namjeravao objaviti što ni sam nije osporio.

Presudom od 29. travnja 2008. godine, Savezni sud detaljno je ispitaio sadržaj spornog članka te zaključio da se podnositelj ograničio na senzacionalistički pristup koji je bio usmjeren ka

zadovoljavanju njegove vlastite znatiželje. Nadalje, primijetio je kako su negativna slika okrivljenika, naslov članka te fotografije istaknute u istom jasno ukazivale na senzacionalizam naglašavajući isprazne i kontradiktorne okrivljenikove izjave opisane kao „opetovane laži“ iz kojih je proizlazilo da je okrivljenik „pokušavao onemogućiti vlastitu obranu.“ Sud je naveo kako je predmet članka bilo pitanje od javnog interesa. Međutim, zapisnici s ispitivanja te podnesci koje je okrivljenik upućivao istražnom sucu nisu sadržavali informacije koje bi zahtijevale javnu raspravu. Osim toga, Savezni sud je istaknuo da je interes javnosti u ovom slučaju obuhvaćao zadovoljavanje nezdrave znatiželje, a podnositelj nije dokazao da je objavljivanje spornog članka trebalo doprinijeti javnoj raspravi ili istrazi. Sud se složio sa zaključcima Saveznog suda.

U odnosu na pitanje utjecaja članka na predmetni kazneni postupak. Sud je naglasio da je svrha tajnosti istrage s jedne strane zaštita kaznenog postupka putem sprječavanja opasnosti od bijega i uništavanja dokaza, a s druge zaštita okrivljenikovih interesa, posebice pretpostavke nevinosti te njegovih osobnih odnosa.

U konkretnom slučaju, članak je bio napisan s namjerom da se okrivljenika prikaže u negativnom svijetlu. Objava takvog članka u trenutku kada je istraga i dalje trajala je u svakom slučaju predstavljala mogući utjecaj na kazneni postupak. Opasnost od utjecaja na kazneni postupak sama po sebi predstavlja dovoljan razlog za propisivanje zabrane otkrivanja tajnih informacija. Zakonitost takve zabrane te njezina usklađenost s Konvencijom se mora moći ispitati u trenutku primjene te mjere, a ne naknadno nakon što je objava već prouzroči određeni učinak na sudski postupak. Savezni sud je stoga ispravno zaključio da je javnost raspravljala o zapisnicima s ispitivanja i podnescima okrivljenika na način koji je mogao utjecati na odluku istražnog suca te posljedično i na odluku u kaznenom postupku.

U odnosu na pitanje povrede okrivljenikovih prava na privatni život, Sud je istaknuo da država uživa određenu slobodu procjene prilikom ograničavanja prava na slobodu izražavanja u cilju zaštite privatnog i obiteljskog života pojedinca. U predmetnom slučaju, Sud je zaključio kako je Švicarska kazneni postupak protiv podnositelja provela u skladu sa zahtjevima zaštite prava na privatni život iz čl. 8. Konvencije. Iznimno osobna priroda objavljenih informacija je zahtijevala najviši stupanj zaštite.

Iako je okrivljenik imao mogućnost zaštite prava na privatni život putem pravnih sredstva predviđenih građanskim pravom, Sud je zaključio kako postojanje takvih pravnih sredstava u domaćem pravnom sustavu ne oslobađa državu od pozitivne obveze da pruži zaštitu svim osobama protiv kojih je pokrenut kazneni postupak. Povrh toga, u trenutku objavljivanja članka, okrivljenik se nalazio u istražnom zatvoru zbog čega je bio osjetljiv, a uz to je vjerojatno patio i od psihičkih poremećaja. Zbog toga domaći tijela nisu pogriješila što su procesuirala ovakvo postupanje podnositelja i prije nego što je sam okrivljenik pokrenuo parnični postupak.

Nadalje, Sud je zaključio da kazna koju je nadležan domaći sud izrekao podnositelju radi povrede tajnosti nije prouzročila nerazmjerno miješanje u ostvarivanje njegovog prava na slobodu izražavanja. Kazna je izrečena radi povrede tajnosti istrage te je joj je svrha bila zaštititi pravilno upravljanje postupkom i okrivljenikovo pravo na privatni život. Sud je ustanovio kako navedena kazna nije imala odvratajući učinak na podnositeljevo pravo na ostvarivanje slobode izražavanja niti na pravo na slobodu izražavanja bilo kojeg drugog novinara koji je želio informirati javnost o tekućim kaznenim postupcima.

Stoga je Sud utvrdio kako nije došlo do povrede prava na slobodu izražavanja zajamčenu čl. 10. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.